

Բաղդիւ բիւզանդական կնիքներու մէջ որոնց ետեւէ են հնախոյզք փընտեկու, և երբեմն երբեմն Միշին գարու ն. պոլսոյ գետինն մէջ կը գտնուին, ձեռք ինկած է Աննա Դաւաթենի կնիքն: Աւալին գտնուածն Սոթլէն—Դորինեի հրատարակեց. երկրորդ մը գտաւ Մորգման բիւզանդական հնութեանց գիտուն և անխոնջ խուզարկուն: Այս երկու սակաւագիւտ կնիքներու վրայի արձանագրութիւնք ըստ ամենայնի կը հաստատեն Աննա Դաւաթենի թուանը պատմածներն, իր մամուն, Ա-

լիքսիսի արքունեաց մէջ ունեցած իշխանութեան և ազգեցութեան վերայ: Աննա, այս կնիքներուն վրայ անուանած է « Աննա առաջին, մայր ինքնակալի »: այս կնիքով կը զմեռէր իր հրամանագիրներն, Սլէրենէի պալատան մէջ, մինչդեռ իր որդին կը պատեւրազմէր նորմանդացի ասպետաց ղէմ լիւրիկէի և Եպիւրոսի սահմանաց վերայ: Ըստ Բիւզանդական սովորութեան, ամեն նշանաւոր անձանց պէս Աննա ալ իր հօրը անունը մականուն կը գործածէր, և իր կնիքներուն վերայ կոմնենեանց անունը չլիւրիւր: Շարայարեյի

ՍՈՂՈՄՈՆ ԿԵՍԱՐ ՄԱԼԱՆ

Նոյեմբերի 25ին մեռաւ 'ի Բոռնութ (Անգղիա), Սոլոմոն Կեսար Մալան, բողոքական աստուածաբանութեան վարդապետն, որ Կեսար Մալան բժշկին որդին էր, ծնած էր 'ի Գինեսիւրա 22 ապրիլ 1812 և իւր մանկութեան ժամանակ Վանդէօլը (Գաղղիա) կը բնակէր: Երիտասարդ հասակէն եբրայեցերէն և սանսկրիտ լեզուներն սորուեցաւ: 1833ին Անգղիա անցաւ և Օքսփորդի Սուրբ—Էտմունտ Հայլ համալսարանն մտաւ, բաժմալ անգղիերէն չհասկընալով: անոր համար քննութիւն տալու ժամանակ խնդրեց որ իւր գրաւոր քննութիւններն տայ գաղղիերէն, գերմաներէն, սլաւոնական, իտալիերէն, լատիններէն կամ յունարէն լեզուներէն մէկով, բայց ընդունելի չեղաւ: Հարկադրեցաւ անգղիերէնն ալ սորուիլ, և քննութիւններն տալով, համալսարանին աստիճանն ընդունելէն վերջը, Մալան եպիսկոպոսի եպիսկոպոսական գը-

պրոցին (Bishop's College) վարժապետ անուանեցաւ: Բայց Հնդկաստանի օդոյն չկարենալով վարժիլ, 1840ին Անգղիա գարձաւ, և հոն՝ 1843ին Պէլիեօլ գալրոցին անդամ անուանեցաւ և այլեայլ տեղուանք բողոքական քարոզութիւն և ժողովրդապետութիւն ըրաւ: 1880ին Էտմաքուրդի համալսարանն վարդապետ աստուածաբանութեան անուանեց զինքն: Մալան անուանի լեզուագէտ մ'էր, և միանգամայն շատ տեղեակ բնական պատմութեան թռչնոց հաւկիթներու հաւաքմունք մը ունէր, զոր Էքզըգէրի թանգարանին ընծայած էր, որ և Անգղիոյ ամենէն անուանի հաւաքածոյից կարգն է: Նշանաւոր պատկերահան մ'ալ էր, իր նկարած Պաղեստինու տեսարաններն արուեստահանդիսի մէջ շատ ընդունելութիւն գտած էր:

Իբր արեւելագէտ, իր հմտութիւնն և գրութիւններն շատ նշանաւոր են:

բազմահատոր գրուածքներ թողուց, արգասիք իր ըրած քննութեանցը՝ եբրայեցեան, սանսկրիտ, ճննացի, հայերէն, գորբ, ասորերէն, եթովպիարէն, սահիտեան, մեմփիսական, գոթացի, վրացի, սլավեան, արաբացի, պարսկական, բիբերական, ճամբոնացի, անգլոյ-սակսոն, և կալէսի լեզուաց գրքերէ և գրուածքներէ։ Մեռնելէն քիչ առաջ լմընցուց « Նո»

րագիւտ ծանօթութիւնք Առակաց գրքին վրայ (Notes originales sur le Livre des Proverbes), որուն մէջ 16,000 կոչմանք կամ վկայութիւնք կան Արևելեան Հարց գրքերէն։ Օքսփորդի Բոդլիըն (Bodleian) գրատունը Մալանէն ընծայուած հատոր մը ունի, որ է գլուխ մը Սաղմոսի՝ 80էն աւելի լեզուներով բաղկացեալ։

ՎԵՍՏԵԱՆ ԿՈՅՍ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԷՊ

ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ԱՌԱՋԻՆ ԴԱՐՈՒ

ԳԼՈՒԽ Բ.

ՍՈՒՍԵՐԱՄԱՐՏ

ՍՈՒՆ բազմութիւնն, որ ամփիթատրոնին աստիճաններուն վրայ տեղաւորուած էր, այն ընդարձակ շէնքին աւելի վսեմ՝ երեսոյթ մը կուտար։

Կայսերական օթեակին զուտն բացուելով ներս մտաւ Դոմեստիանոս և բազմեցաւ իւր ոսկեզօծ զահուն վրայ։ Անմիջապէս իւր քովը կը զոնուէր Դոմեսիա, և սակաւիկ մ'ալլանդին վեստեան կուսանք։

Խուլ մրմունջ մը կ'ընթանար ժողովրդեան մէջ. անհամբեր ամբոխն կը քրթմնէր այսչափ երկար սպասելուն համար, և հանդիսին սկսելը կը պահանջէր։ Վերջապէս երկու սուսերամարտք, մին կեղտացի և միւսն թրակացի, կրկիսին մէջ խղացան. որոտընդոտ ծափահարութիւն մ'էր որ փրթաւ և բոլոր աչքերն սեւեռեցան երկու ախոյաններուն վրայ։

Կեղտացւոյն զէնքերն էին՝ հաղաւարտ մը վրան ձկան պատկերով, մանգաղ մը և վահան մը։ Թրակացին ունէր տէգ մը, դաշոյն մը և կլոր վահան մը։

Երկուքն ալ գէպ 'ի կայսերական օթեակն յառաջացան, և յարգանք խոնարհելով զօշեցին. « Եւեսա՛ր, կ'ողջունեն զքեզ անոնք որ պիտի մեռնին »։ Ահա՛՛ր ողջոյն. նշան կրուոյ, զոր մահուան անձնուէր խեղճ դարուկներն ռաիպեալ էին օւղղելու առ բռնաւորն, որ կը զուարճանար անոնց հոգեվարքը դիտելով։

Երկու հակառակորդներն կրկին մէջտեղ գնացին և զիրար փորձելու համար սկսան օղուն մէջ փայտեայ սուրեր նետել, զորս հիւսնալի ճարպիկութեամբ կը բռնէին. յետոյ յարձրկեցան իրարու վրայ և կռիւն սկսաւ։

Մինչդեռ անոնք յաղթութեան համար կը